

HÁZASSÁG HETE 2019.

„Randevú egy életen át”

(Detre János váci evangélikus lelkész 2019.)

Randevú: Találka, légyott.

Találka: (Szerelmi) találkozó

Ugyanezt jelenti a „légyott” szó is. (Magyar Értelmező Kéziszótár – Akadémiai Kiadó Budapest 1992.)

Az anglikán egyház 1662-ben kiadott szertartáskönyve ezt rögzíti a házasságról: „Isten alapította az ember ártatlansága idején.” : „Krisztusnak a káni menyegzőn való jelenléte *felékesítette* és *megszépítette*.” : „és Krisztusnak és az ő egyházának misztikus egységét jelképezi.”

Az evangélikus egyházunk agendája a házasság homiletikumaként kijelenti: „A teremtő Isten rendje a házasság. Isten az embert férfivá és nővé teremtette, hogy a házasság rendjében éljenek együtt. Nemcsak megengedi, hogy a házastársak eszközei legyenek az emberi életet teremtő munkájában, hanem azt is akarja, hogy Jézus Krisztus szeretetével szeressék egymást. (Ef 5,22-33), és halálig tartó hűséggel ragaszkodjanak egymáshoz. (Mt 19,5)

Az ember a házasságnak ezt az isteni rendjét sokszor elviselhetetlennek érzi (Mt 19,3-10), de ha alkalmazkodik hozzá, akkor nemcsak elviselhetővé, hanem földi boldogság forrásává is válik, mert Isten igen jónak alkotta a világát, és áldását adta az ember házassági szövetségére. (1.Móz 1,28a-31)

Teológusként hadd legyen egy ici-picit dogmatikus! Az egyházzal szülő tanításunk tartalmazza az „egyház rendjéről – az ordo ecclesiastica-ról szóló részt. Ebben közös – egyetemes – kincsünk a meghívásunk az örök életre. Egy cél felé haladunk. Ámde a földi, evilági ténykedésünk, az életkörülményeink meglehetősen különböznek. Ebben a sokféleségben különös értéke van minden közös értéknek, illetve kincsnek.

A hittan rendszertana 3 rendet említ, amely mindnyájunk életét meghatározza, illetve hatással van ránk. A családi rend – status oeconomicus – az egy házat, a családot megtestesítő emberek társasága. Ezen belül szintén 3 szint van. A hitvesi (societas conjugalis), a szülői (societas paterna) és a gazdai viszony (societas herilis)

A 2. rend az állami, vagy hatósági rend (status politicus, magistratus politicus)

A 3. rend pedig az egyház képviselői rend (status ecclesiasticus)

A házasság nem feltétele az egyház létének. A házasság nem létfeltétele az emberiség létének. Egyház akkor is egyház, ha az emberek nem házasodnak. Az állam is megmarad államnak, ha az állampolgárok házasságról alkotott véleménye változik. De mi a helyzet az emberrel? A házasságot megvető ember is kétségtelenül embertársunk, Isten képmása, teremtmény. Viszont ezt az életszemléletet megsínyli az egyén és a közösség. Megszenvedti az egyház. Megszenvedti és megfizeti az árát az állam, a nemzet, az európai népesség.

Érdekes, hogy a hittan nem számol a „baráti viszonytal” (societas amica)! Manapság a családi rendet, benne a hitvesi, illetve a szülői rendet a baráti kapcsolatokkal próbálják stabilizálni. Az állam csak, mint szponzor – adókedvezményrel, a házások számára igénybe vehető szociális és otthonteremtő támogatásokkal, családi pótlékkal – van képben. Az egyház jelenléte pedig sok esetben kizárólag a templomi díszes esküvőre korlátozódik.

A házasság és családról szóló szociológiai, pszichológiai, mentálhigiénés és ezekhez hasonló tudományok nyelvezetében feltűnően jelen van a „szerepek” emlegetése. Férfi szerep, feleség szerep, hitvesi szerep, édesanyai szerep, édesapai szerep és még tovább is sorolhatnánk. Nemrég a hittankönyveinkben csodálkoztam rá erre. Már az egyházi szóhasználatban is emlegetjük a szerepeket. Ez az újdonság pedig kiszorítja az „elhivatás”, az „élethivatás”, az „életre szóló kötődés vagy fonás”

teológiai és biblikus kifejezéseit. Lehet erre azt mondani, hogy a teológia nyelve is megújul. Véleményem szerint szegényedünk és ezzel együtt felhígulunk.

A házasság „az élet tűzhelye”. Fény és meleg árad szét belőle valamennyi életterületre és az ország, a nemzet, a társadalom életébe.

De térjünk még néhány mondat erejéig a bibliai alapvetésre! Isten igéje a házasság tiszteletére hív. Ellene van a hamis tanítóknak és a megtévesztő szellemiséget terjesztőknek, akik tiltják a házasságot. (Zsid 13,4:1.Tim 4,1).

A házasság a „teremtett rend része”, elrendelése megelőzte a bűnbeesést, Isten kegyelmes életajándékának tekintjük, amelyet az egész emberiségnek adott – a legtágabb értelemben vett - ökömönikus rendnek tekintünk.

A házasság céljaként 3 fő elemet szoktunk említeni. Ezek nem fontossági sorrendben kerülnek elő.

Az élet továbbadása. A házastársak megkapják a parancsot: „Szaporodjatok és sokasodjatok, töltsétek be a földet.” (1.Móz 1,28) Az élet elfogadása, a kihordás, a felnevelés, a családi háttér és biztonság biztosítása.

Kiszabadítás az egyedüllétből. „Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki (alkotok neki) segítőtársat, hozzá illőt. (1.Móz 2,18) Isten tehát olyan társat látott a házastársban, aki nem csupán partner, szerető, hanem segítőtárs, akivel közösségben lehetünk, akivel össze lehet fogni, akiben meg tudunk bízni, aki társat jelent örömben és bánatban, sikerben és megpróbáltatásokban egyaránt.

Az egész megélése. „És lesznek ketten egy testté.” (1.Móz 2,24) A félség más, mint az egészség. A féllábon állás más, mint a két lábbal a földön lét. A testi, lelki – a szexualitás intimitásában is kifejeződő – életközösségről van szó. Komoly baj, amikor a szexualitás kikopik a házasságból – a párválasztásnak, az együttélésnek, a házasságon kívüli kapcsolatnak lesz a velejárójává. Sajnos szomorú tény, hogy a kiüresedő házasságok jelentős hányada szenved ettől a torzulástól. Elveszett a vágy...

A bibliai alapvetés tehát világosan rögzíti, hogy a házasság, a család intézménye isteni rend, az emberért adatott tiszta és drága kincs, Isten találmánya, illetve teremtménye az emberek javára és kiteljesedésére.

Ebbe a szentséges közösségbe kötött közbe a bűnbeesés.

A bűnbeesés története volt az első katasztrofális emberválság, amely a házasságba is begyűrűzött.

Többféle magyarázata van az asszony tettének. Szégyellni való cselekedet volt. A kísértő még a ravasz, tűzről pattant asszonyt is össze tudta zavarni. Hallottam már olyan vélekedésről, amely az asszonyt hősként, a bátorság példaképeként próbálta beállítani. Lám, ha Ádámon múlt volna, talán ma is ott lennénk az Éden kertben. Nem folytatom a sort.

Véleményem és meglátásom szerint nem volt kellő összhang Ádám és Éva között.

A levelekből tákolt ruha összehozta őket. Aztán amikor az Isten számonkérése elhangzott, Ádám azonnal rámutatott az asszonyra. Ő hozta!

Aztán az Éden kerten kívül megalakult a család. Megszülettek a gyerekek. Ádám és Éva családja enyhén szólva problémás volt.

Menjünk végig a bibliai vonalon! Vajon találunk-e olyan házasságot, olyan példás családi életet, amelyet hibátlannak értékelünk? Noé, Ábrahám, Izsák – (sajátos a párválasztás!), Izsák és Rebeka is megszenvedtek – rendkívül sokat kellett várniuk a gyermekáldásra. Aztán Jákób és Ézsau története következik. Jákób Ráhellel megélt kapcsolata pozitív üzenet a párválasztásra, a várakozásra, a házasságra, a házastárs meggyászolásának. De itt is van bőven gond.

József története szintén egy családi dráma.

Aztán Sámson története – szerencsétlenségére mindig beválasztott a filiszteus leányok közül.

Talán Ruth könyvében – Ruth és a betlehem-i Boáz kapcsolata, szerelme jelent kivételt. Dávid sikeres király volt, példás hittel, de a családi élete döbbenetesen problémás volt. Salamon a 700 feleséggel és a 300 ágyassal.

Próféta – Hóseás – a parázna nővel kötött házassága és a családi élete. Két gyermekük született: Egy leány, aki a „nincs irgalom” nevet kapta, és egy fiú, akit „nem népemnek” neveztek el. Ebből a helyzetből kiindulva hirdette Hóseás Isten hívó szavát: Mondjátok meg testvéreiteknek: „Népem!” és nővéreiteknek: „Van irgalom!”

Az Újszövetségben is vannak problémák.

Péter – tudjuk-e mi volt a feleségével? Volt felesége, mert az anyósa említve van az evangéliumban.

Az Apostolok cselekedeteiben feltűnik egy házaspár, akik nem akarnak kimaradni az adakozásból – Anániás és Szafira, akik később – mivel hazudtak a Szentléleknek, csúfosan megjárják.

Kornéliusz, a filippi börtönőr, Lídia a filippi bíboráros házanépével együtt részesülnek a keresztségben. Ebben a szentséges pillanatban megvillan a házasság, a család közösségének és együtt mozdulásának példája. Azonban ezek a pillanatok, tényleg csak pillanatok. Üdítő hírek.

Aztán említhetjük Timóteust, akire Lisztrában talál rá Pál apostol. Timóteus egy hívő zsidó asszony és egy görög apának a fia. Vegyesházasság. Timóteus neveltetése, hite is kivételnek számít. Lám a vegyesházasságokban is történnek csodák. Istennek nincs lehetetlen. Csodának nevezem, hogy nem a pogány fél felé mozdult el a folyamat.

Pál apostol Korinthusban Akvilla és Priscilla házaspárnál lakott. Mindketten sátorkészítő mesterek voltak. Megjárták Rómát, ahonnan Klaudiusz császár parancsa miatt el kellett jönniük a zsidó származásuk miatt. Nem tudjuk, hogy milyen volt a házasságuk, illetve a családi életük.

Pál apostol leveleinek végén – az antik levélírás szabálya szerint – üdvözléseket találunk. Ezekben is érdemes körülnézni. A római levél végén érdekes adatot találunk. Pál üdvözlöl egy Narcisszus nevű embert és a házanépéből azokat, akik az Úrban hisznek. Aztán említi Arisztobulosz házanépéből valókat. Ezek az utalások egyértelműen jelzik, hogy miközben vannak, akik a házanépükkel megkeresztelkednek, nem automatikus, hogy a háznép – a házastárs, a családtagok is hisznek, illetve a gyülekezetbe beépülnek.

Azt kell mondani, hogy a Biblia nem idealizálja a házasságot, hanem nagyon reálisan láttatja az ember, és az Isten által javunkra létrehozott alaprendek helyzetét.

Házasság, család az ókorban

Ennek a kornak jellegzetessége az egymásrautaltság. A mózesi törvények megpróbálták védőbástyaként körül ölelni a házasságot. Mózes törvénye rendelkezett az elválás intézményéről és pontosan meghatározta a tennivalókat. Viszont a törvény nem csupán erről rendelkezett. Védte a házasságra készülő emberek tisztaságát. Védte a házasságban élők tisztaságát és biztonságát. Sőt, gondoskodott az életben előálló váratlan helyzetekről is. Sógorházasság törvénye. Az özvegyek és árvák szociális támogatása. Az élet kifejezetten ösztönözte a közösségek – a házasság, a család – felé elmozdulást. Valóban azt érezhették az akkor élt emberek, hogy nem jó az embernek egyedül lenni! Aki egyedül maradt, nem csupán a társadalom perifériájára került, hanem gyakran a végzetét is jelentette.

Család szempontból az ókor a patriarchális – apa által vezetett – nagycsalád volt, ahol a fogantatástól a halálig mindenkinek és minden korosztálynak helye volt.

Hasonló helyzettel találkozunk a középkorban

Talán annyiban változott a helyzet, hogy az ószövetségi – zsidó – törvények helyére beléptek az egyházi rendelkezések. Tertullianusz egyházatya nagy mestere és úttörője volt ezeknek a szabályozásoknak. A keresztyénség államvallásá tételével erőteljessé lett a pogányság, az elvilágiasodás, az egyházi rend elleni lázadás hatása. Tipikus rosszgyerek ellenhatás. Csak azért sem!

A reformáció korára Európa – a keresztény területek – éppen azokban a rendekben gyengültek meg, amelyek az egészséges, jól működő társadalom védőbástyái. Házasság az utódok tekintetében volt fontos, az érzelmi kapcsolat és közösség háttérbe szorult. A testi érintkezés kifejezetten az utódnemzés

szándékával volt elfogadható. Az ezek kívüli együttlét a házastársak között bűnös bujálkodásnak számított. A párválasztásban különféle érdekek, illetve megfontolások voltak meghatározók.

Luther Márton házassága Bóra Katalinnal érdekes képet ad a XVI. századi helyzetről. 1525-ben a véres parasztháborút követően Luthert tették felelőssé a történekeért és a vérontásért. Ez a vád súlyos lelki terhet okozott. Megviselte Luther egészségét is. Barátai és munkatársai komolyan aggódtak érte. A depresszió tünetei is jelentkeztek. Ebben a helyzetben „lépett színre” Bóra Katalin. Okos és talpraesett vénkisasszony volt. A zárdából vele együtt kilépett társait gondosan összehoronálta a wittenbergi férfiakkal. Ő azonban minden kérőnek ellenállt. Kijelentette, hogy neki Luther kell.

Luther elég nehezen állt kötélnek. Végül megtartották az esküvőt. Luther ekkor 42 éves volt és visszaemlékezésében kijelentette: nem szerelemből házasodott. Az esküvőt egy életkorszak lezárásának tekintette. Új szakasz kezdődött az életében. Aztán szépen lassan beleszokott, sőt belejött a házasságba. Fellángol benne a szerelem. Kijelentette, hogy a korszellem és olvasmányai alapján egészen mást gondolt. Egésszé lett az élete. A világ minden kincse is kevés lenne, hogy lemondjon drága és szeretett Katájáról. Pedig Kata asszony viselte a Luther családban a kalapot! Ő vezette a gazdaságot. Ő osztotta be az anyagiakat. Kertet művelt, gazdálkodott, jószágokat nevelt, sört főzött és közben Luther munkájára is odafigyelt.

Ennek az időszaknak nagy tanulsága, az egyház házasságokhoz viszonyulása. A házasságon kívüli kapcsolat bűnös paráznaság. A válás igazából jelentéktelen volt, mert a kitett ember számára egyenlő volt a véggel. A házasság kifejezetten a gyermekek nemzésére és felnevelésére fókuszált. A család pedig önfenntartó, vagy létfenntartó gazdasági, túlélő vállalkozásként funkcionált.

Lehet, hogy ezt érezte meg az oszmán török? Meggyengült Európa – a házasságban, a családban, a hitben, a lelkiességben. Ennek az alapvető meggyengülésnek jelei mutatkoztak az egyházban és az állami kormányzásban.

Érdekes volt a török utáni magyar helyzet. Az ország közepe elnéptelenedett. A földbirtokosoknak munkaerőre volt szüksége. A török elvonultával, elkezdődött a gazdaság újra szervezése. Felvidékről és a Duna menti osztrák és német területekről indultak el férfiak felderíteni a lehetőségeket. Csónakokon és gyalogosan érkeztek. A Dunán érkezett emberekből létesültek a Duna menti települések. A férfiak munkát kaptak. Ha pedig a földesúr által előírt feltételeket szerződésben is felvállalták, utánuk jöhetett a házastárs és a család is. Kaptak házhelyet, művelhető földet, élhető körülményeket.

Házasság a későbbi korokban

A városi polgárság megerősödésével a házassági és családi problémák száma is meghatványozódott. Azonban mivel az egzisztenciális kötődés rendkívül erős volt, a botrányok pedig igen nagy közfelháborodással jártak, sok esetben papíron megmaradt a házasság, a család, de valóságosan ágytól asztaltól elválasztva éltek. Még a sírban sem kerültek egymás mellé.

Új helyzetet hozott az államosítás, a TSZ-ek szervezése, a 2 keresős családmódel. A házastársak több időt töltöttek idegen emberek társaságában, mint a saját házastársukkal. A családot is valamiféle patriarchális csökevénynek tekintették. Gyerekek az iskolaudvarokon szünetekben körtáncot járva énekelték: Otthon az ember csak elunja magát!

A 2 keresős családmódel nem hozott anyagi gyarapodást, mert a fizetések erősen lecsökkentették. Ketten nem kerestek annyit, mint évtizedekkel korábban a férj egymaga. Viszont ez a helyzet azzal a következménnyel járt, hogy a saját keresettel rendelkező emberek bátrabban léptek ki a házasságukból, a családból és kezdtek új kapcsolatba.

Az állami ideológia mivel a házasságban és a családban, a házasságot és a családot rugalmas rendben tartó hitbeli és lelki töltekezést ellenségnek és üldözendőnek tekintette, betiltani nem tudta, de kiűresítette.

A szociális támogatási rendszer is azokat részesítette támogatásban, akik kiléptek, illetve akik ennek a helyzetnek a megszenvedői. Ez is – bár szociálisan és emberileg teljesen érthető és fontos lépés – ennek ellenére nem visszariadt, hanem esetleg a felbontó döntést erősítőleg hatott.

Sajátos problémát okozott a földtől, a gazdaságtól elszakítás és a lakótelepek, a dobozlakások kialakítása. Ugrásszerűen megnőtt a válások illetve a családi problémák száma.

A jogrendszerben átbillenést figyelhetünk meg. Két szélsőséget hadd említsek. Az ószövetségi rend szerint a házasságtörésen tetten ért felek közül a nő húzta a rövidebbet. Az asszony az életével fizetett. Megkövezték.

A XX. század második felétől alkalmazott gyakorlat szerint a válás esetén az asszony, illetve az édesanya lett a kedvezményezett. Férfiak kerültek gyakran egzisztenciálisan kiszolgáltatott helyzetbe. Haljéktalanság, alkoholizmus, tartatlanság nyomora, korai halál veszélyeztette őket.

Az életkörülmények változása új kihívások elé állította az embereket és velük együtt a házasságokat és a családi közösséget. Ez a változás, az új kihívások lépéskényszert idéztek elő az állam, illetve az egyház házasságokkal és családban élőkhez viszonyulásával.

Az állam részéről az értéksemleges hozzáállást képviselték. A házasság, a család mindenkinek a magánügye. Nincs köze hozzá a társadalomnak. Mindenki a saját életének a kovácsa. Az állam maradjon kívül az otthonok ajtaján! Magyarország – mint a keleti blokk „legvidámabb barakja” részesült ebben a „kegyben”. Más volt a helyzet az egykori NDK-ban. Joachim Gauck egykori államelnök, aki a politikai pályára lépése előtt Rosstockban volt evangélikus lelkész könyvet írt arról, hogy a staasi akták feldolgozása és megismerése milyen helyzetet idézett elő. Házasságok és családok roppantak össze... (Találkozások jelentők és megfigyeltek között. Sokszor a házastárs volt a besúgó. Hálózobotitkokat, bizalmas terveket adtak ki. Elárulták a segítőtársukat. Borzalmas!)

Az egyháznak pedig a maradi, ósdi világrend fundamentalizmusának, a kioktató és merev dogmatizmus, az utasításokban kifejeződő (szentségtől eltiltásban megnyilvánuló, egyéb büntetéssel fenyegető) törvényeskedés vádjával, illetve kísértésével kellett számolni.

Emlékszem az egyházi iskolák újra indulásának időszakára. Az egyik éppen elindult evangélikus gimnáziumban történt a szomorú eset. Két tanár szerelembe lobbant, úgy világi módon. Összejöttek. Randevúztak. A fiatal tanárnő pocakja egy idő után látványos növekedésnek indult. A 12-es leányok az órákon tárgyalták az éppen aktuális híreket. Aztán egyszer csak kipattant az ügy. Ahogy lenni szokott. Felháborodott és megoszlott a tantestület. Felszólaltak a szülők képviselői. Téma lett az iskolán kívül is. Az egyházi iskolák ellenfelei is kapva kaptak rajta. Mindenki tudta, hogy ez így nincs rendjén. Óriási bonyodalom támadt. Ámde a népharag nem a bűn ellen, a jó rend érdekében volt erős, hanem az ügyet keresztyén módon, de határozottan rendezni akaró személyek ellen fordult. Áldozatnak lettek beállítva a tettesek. Azok lettek az ellenséget – a persona non graták – akiktől a jó rend helyreállítását elvárták. Így alakult ki a róka fogta csuka esete. Voltak, akik a felelős egyházi személyek kezében villogó lángpallosokat vizionáltak. Mondhatnánk, ilyen csak a mesében van. Sajnos ez az 1990-es évek valósága. Ma már történelem.

Emlékszem egy kedves rádi bibliaórára. Volt egy falubeli halott, aki a gyülekezetünk hűségese tagja volt. Az adatok felírásánál felkaptam a fejem. Kilencven valahány éves volt a néni, tíz éve özvegy és hetvenéves házasságok voltak, amikor a férje meghalt. Elkezdtem számolni. Még nem volt 16 éves, amikor férjhez adták. Ismertem az életét. Tudtam, hogy nem született saját gyermekük. Állami gondozásból vettek ki egy fiút, akit felneveltek. Nevükre vették. S a fiú súlyos betegsége miatt 40 évesen meghalt. A bibliaórán is megemlékeztünk az elhunyt néniről. Adódott az alkalom, hogy megkérdezzem, hogy vajon mi lehetett az oka, hogy ilyen fiatalon férjhez ment? Azonnal jött a válasz: Tudja Tisztelendő úr, egy ilyen fiatal lány „erős kapás volt”, „kiváló napszámos és segítő családtag volt”. Házasság – a családba kerülő menyecske „erős kapás”. Megéri az árát!

Napjainkban a házasságok időpontja legalább 10 évvel kitolódott. A házasságok száma a drámai visszaesést követően némi emelkedést mutat.

Lehet erre azt mondani ismételtén, hogy magánügy. Azonban abban a pillanatban, mihelyt a felbomló, vagy az elkésett házasságok államkasszai következményére gondolunk, máris nem ilyen egyszerűen elintézhető a helyzet. A felbomló házasságok következtében keletkező sebek – társadalombiztosítási, egészségügyi, szociális ellátást igényelnek. Támogatások. Szívbetegségek, rákos elváltozások, az alkoholizmus szövődményei, műtétek, kezelések, pszichés-mentális-pszichiátriai folyamatok, az intézményrendszer és az apparátus fenntartása. A kitolt gyermekvállalásokkal járó költségek. Tényleg magánügy a házasság?

Lelkészként egyre gyakrabban találkozom a helyzettel és bizonyos mértékig tehetetlenül, de magamban háborogva szembesülök vele, amikor egyrészt azt érzékelem, hogy az esküvő ünnepi alkalma mennyire – szerintem túlzottan – eltúlzott jelentőségű lett.

Esküvőszervező iparágga nőtte ki magát. A múlt héten kaptam egy telefont – 2020. júniusi esküvői időpontot tűztek ki és már tart a szervezés, a foglalás. Szép, amikor valakik ennyire tudatosan elhatároznak valamit. Viszont valahol mindnyájan tudjuk, itt a megfelelő – népszerű, vagy megfizethető – hely foglaltsága diktál. Nemrég megéltük ezt a nagyobbik fiam esküvőjével kapcsolatban. A mi esküvőnket a szüleinkkel együtt szerveztük. A döntések nagy részét ők, illetve közösen hoztuk meg. Ma a fiatalok és ceremóniamesterek, nem is tudom milyen menedzserek állítják össze a kész csomagot és aztán az ehhez készített költségkiírást. A vendéglista a legközelebbi családtagok után a baráti körrel folytatódik. Könnyen be is telik. Nincs rokonság. Nincsenek olyan emberek, akiknek megtiszteltetésből ott lenne a helyük. Nem férnek be a keretbe. Legyen az ünnep egyedi. Legyen felejthetetlen. Legyen fergeteges. És féltő, hogy az összes energia erre a napra összpontosul!

Legyen az esküvő örömnép! Legyen pompás ünnep! Viszont ennek csak a folytatás függvényében van értéke! Különben minek az egész felhajtás?

A másik dilemma, amikor a házasságot és a családot csak magunkban akarjuk, a magunk örömére és dicsőségére megélni.

Lelkészként úgy találkozok ezzel a kérdéssel, hogy olyan egyházközségben szolgálok, ahol a gyülekezetünk tagjainak 95 %-a olyan ember, aki maga, akinek a szülei, nagyszülei, vagy dédszülei betelepültek Vácra. A város nem a hazájuk – csak lakóhelyük, illetve hétközi tartózkodási állomásuk. Az egyház pedig csak szükséghelyzetben lelki otthonuk. Váci lakosok, de a szívükben és a hitükben nem váciak. Mi baj van ezzel?

Kialakul az ingázás. Vasárnap estétől péntek délig a város. Péntek déltől vasárnap estig az északpest-megyei vagy nógrádi falvak. Spórolásnak sem rossz. A hazai legalább szerdái kitart. A csütörtök az alakformálás és fogyókúra. A péntek pedig egy kiflivel is kibírható estig...

A helyzet azért lényeges, mert mit jelent ez a házasság és a család számára. Együtt vannak, de védtelenül, magukban. Elgyengülnek azok a nagyobb közösségek, amelyek éppen arra hivatottak, hogy a házasságot és a családot védjék, erősítsék, az emberi kapcsolatokat építsék, tisztogassák és megújítsák. Kimarad az otthon érzése. Kimarad az egyház, a gyülekezet otthonmelegének és biztonságának megélése.

Ugyancsak ide tartozik az a vélekedés, amikor az ünnepeket – karácsonyt, húsvétot, esetleg pünkösdt – a család összetartására próbáljuk kihasználni. Azért nem megyünk el a gyülekezetbe, az istentiszteletre, a misére, mert az ünnep a családé! Holott ezek az ünnepek éppen az emberért vannak. Könnyen a legjobb akaratú is belecsúsznak emberek a mai farizeusok helyzetébe, akik azt gondolják, hogy az ember van az ünnepekért és nem az ünnep van az emberekért, a házasságért, a család Krisztusban megerősödéséért. Távol maradnak az igétől, a szentségtől, Jézus Krisztustól, mert hát a család ünnepel, a család a legfontosabb.

Bár hitemért szenvednem kell.... Habsburg Mária királyné éneke. Az 1981-es kiadású Evangélikus Énekeskönyvből kimaradt, mert a szocialista államban senki sem szenvedhet a hite miatt. Az evangélikus templomokban ne énekeljenek ilyen énekeket a hívek!

A hitből szépen lassan szórakozás, lelki wellness lett. Jól akarjuk érezni magunkat. Hát, valóban erre nevel bennünket Krisztus?

A házasságomért is meg kell dolgoznom. Sőt, olykor szenvednem is kell!

Meg nem kötött házasságok

Elkapkodott és túlrett kapcsolatokból születő házasságok

Vegyesházasságok. (nem egyszerűen felekezeti kérdés, de majd erről is kellene néhány gondolat erejéig beszélgetnünk!) Vegyesházasság – hívő és hitetlen, templomos és templomkerülő között.

Összeillünk-e? Pálhegyi Ferenc egyik előadása rajzokban mutatja be a különböző habitusú emberek össze nem illését. Pál apostol is kitér a vegyesházasságra – hívő és hitetlen fél között. Egyik nagyrabecsült lelkész kollégám, akinek az emlékére nagy-nagy szeretettel gondolok mondta: *Az a legjobb vegyesházasság, amit meg sem kötöttek!*

A különbözőségeket lehetnek:

Politikai

Világnézeti

Hitbeli

Habitusbeli különbségek

Komoly bonyodalomra képes egy rámenős, befolyásos barát, vagy barátnő!

Vegyesházások segítése – ebben sajnos nagyon-nagyon adós az egyház. Tisztelet az üdítő kivételnek, mert vannak egyházi főpásztorok, törekvések, szándékok, amelyek felismerték ennek a szükségességét, de az igazi áttöréstől azért még messze vagyunk, pedig jót tenne! Gyakran bosszankodom az egyházat féltő megnyilvánulások miatt. Annyira féltjük az egyházi hagyományokat, szokásokat, mintha ezek tartanák az egyházat. Egy lépést sem engedünk, mert akkor az egyház sérül. Annyira védjük a céget, hogy talán észre sem vesszük, hogy lassan elfogynak a hívek. Kidőlnek, vagy eltévednek az úton.

De milyen az az egyház, ahonnan éppen a jól tartott hívek hiányoznak?

Olyan időszakban élünk, amikor ki kell mondani – kegyelmi idő van. Az állam igyekszik megtenni, amit helyzetéből megtehet. Megadni a házasságok, a családok védelmét, támogatását.

A gyümölcsök évtizedek múlva lehetnek érzékelhetőek.

Baj, hogy a házasság és a család példájával nem lehetünk úgy, mint amikor a 90-es évek elején Ausztriába mentünk a hűtőszekrényekért vagy a bőséges áruházi kínálatokban gyönyörködés élményéért. Ugye milyen szép zöld és gondozott volt az út széle! A falvakban az előkertek a szépség élményét közvetítették. Szeretnénk ehhez a szép nyugathoz és a szép Európához csatlakozni.

2004-ben ott volt a várakozás, hogy az EU csatlakozással megnyílnak a határok és a nyugati szépsége és értéke – az életre, a házasságra, a családra, a gondolkodásra, a jólétre – megérkezik.

Ma már tudjuk, hogy ez utópikus álom volt. Lehet, hogy a fű szebb, de a valóság más. Rosszabb helyzetben vannak... Ezt szagolták meg mások is!

Magunkra és természetesen Isten kegyelmes gondoskodására számíthatunk. Erős alapja van a házasságnak és a családnak – kérdezed ki az? Jézus Krisztus az, Isten szent Fia! Aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz!

Kellene a wellness-hétköznapok. Kellene a családi kirándulások, nyaralások és ünnepek. Kell a gondoskodó állam. De nagyon nagy szükség van az ígéretre, a szentségekre, a Krisztusban közösségre, a Krisztusban rendeződő – akár bűnbánatig menő – tisztázódásokra és megújulásokra. Szükség van a naponkénti imádságra, a szerelem kemencéjének folyamatos utántöltésére. Mindennap rakni kell a

tűzre, mert ha egy nap is kimarad, a klíma jelzi! A házasság tüzét nem szabadna kialudni engedni. Kicsi az esélye, hogy újra lehessen gyújtani. Viszont, ha folyamatosan rakjuk, egész életen át kitart!

Nemrég egy aggódó fiatal édesanyával beszélgettem. Álma, vágya, hogy jó édesanya legyen. Ne kövessen el nevelési hibát. Kisleánya óvodás. Most várják a kisebb testvérét. Felkeresett a hivatalban és elkezdtünk beszélgetni. Óriási feszültséget éreztem. Rendkívül tájékozottnak tűnt a nevelési szakirodalom tekintetében. Érvelt az óvodai foglalkozás és közösség mellett. Aztán érvelt az óvodás korú gyermek minél további otthontartása mellett. Hogyan lehet a legjobbat és a legtisztábbat, lehetőleg hibátlanul átadni a gyerekekbe? Hogyan lehet ő a legjobb, a nevelési hibákat el nem követő édesanya? Érzékelhetően megkönnyebbült, amikor az Isten gondviselésének „rizikójáról” kezdtünk el beszélgetni. Isten megtehetné, de nem teszi – nem véletlenül és nem felelőtlenégből – hogy mielőtt az ember házastárs, szülő lenne elvégeztet egy kiképzést. Levizsgáztat és ha megfeleltünk, házasodhatunk, vagy édesanyák és édesapák lehetünk. Isten egyrészt bizik bennünk, másrészt betervezi a nevelési, életvezetési, döntési hibáink kockázatát. Sőt, nem véletlenül tart ki a módszer mellett. Talán ez jobb, mintha szakemberként építenénk vagy rombolnánk, nevelnénk vagy elrontanánk.

Ennek ellenére fontos kérdés, hogy miként lehetünk az elhivatásunkban Isten szerint jók. Jó feleség. Jó férj. Jó háziasszony. Jó házigazda. Jó szülő. Jó gyermek. Szüntelen kihívás a változó körülmények között.

Isten az életünket hármassal stabilizálja, hármassal védőburokkal veszi körül. Családi rend, világi rend, egyházi rend (lelki rend).

Mindenki a maga dolgát jól tanulja és jól végezze és akkor az egész ház dolgát felviszi az Úr kegyelme. – hirdeti a rövid versike.

A család önmagában rendkívül instabil, sérülékeny – ideig-óráig védelmet adó közösség.

Az állam, a társadalom a maga véges eszközeivel sokat tehet. Nemcsak kármentés a feladata, hanem felelőssége a család, a házasság segítése, támogatása, ösztönzése, elősegítése.

Az egyház feladata az Isten szándékának – törvényben és evangéliumban – kinyilvánított rendjének a világos, érthető, életszerű megszólaltatása, megélése és elősegítése.

Változó világban élünk. Isten akarata nem változik, de ennek ellenére nem szabad falként, ketrecként, börtönként tekinteni rá, mert az ember ösztönösen lázad és szabadulni akar tőle.

Jézus kiváló példát adott. Úgy szólt a házasság rendjéről, hogy világossá tette Isten eredeti akarátát, rámutatott a bűn szívet keményítő rombolására és új tartalommal töltötte meg a régi rendet.

Az apostoli példa is erre tanít. Úgy szólnak a rendről, hogy azt nem ráerőltetik a keresztyén emberekre – zsidókeresztyénekre és pogánykeresztyénekre. Egyrészt idézik a bűnlajstromokat. Másrészt alkalmazzák a görög területen elterjedt házítáblákat. Hozzáteszik: Mindez pedig történjen az Úrban! Élni Jézus Krisztusban!

A Jelenések könyvében pedig az elhivatás végső feszültségét is megszólaltatják. *„Boldogok, akik megmossák ruhájukat, mert joguk lesz az élet fájához, és bemennek a kapukon a városba. Kívül maradnak az ebek, a varázslók és a paráznák, a gyilkosok és a bálványimádók, és mindenki, aki szereti és cselekszi a hazugságot!”* Jelenések 22,15-16

Lehetőséget kaptunk a házasságban, a családban. Felelősek vagyunk egymásért. Krisztusban rugalmas közösségben élünk. El fogunk számolni egymással, egymásról Krisztus előtt.

Randevú egy életen át – szól az ideai házasság hét jelmondata. Ezt a mondatot választották a házasság hetének „arcai” – Dr.Gorove László és Gorove Kriszta. Azt olvastam a velük készült riportban, hogy hetente egy „randiestét” tartanak. Ezenfelül részt vállalnak a közösségük illetve gyülekezetük jegyeseit felkészítő szolgálatában. A randevú szó ne elkényelmesítsen, mert ebben van a veszélye, hanem inkább ösztönözzön az igazi és építő találkozásokra. Jézus Krisztusban együtt összetartozva jóban és rosszban egy életen át! Erre szól a meghívásunk. Erről fog szólni a végső számadásunk! Köszönöm a megtisztelő figyelmet!